

KUNNSKAPSGRUNNLAG FOREBYGGENDE PLAN 2025

Nordreisa kommune

Nordreisa kommune skal ferdigstille plan for kommunens arbeid med å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler adferdsproblemer. I den forbindelse utarbeides et oppdatert kunnskapsgrunnlag.

Innhold

Innledning 2
Formål 3
Innsatsområder i kommunedelplan for oppvekst 3
Nasjonale, regionale og kommunale føringer: 4
Befolkning 5
Skole og barnehage....5
Lese- og regneferdigheter (Nasjonale prøver 2024)....6
Individuelt tilrettelagt opplæring (tidl. spesialundervisning) 7
Trivsel på skolen – treårsperiode (Elevundersøkelsen)....7
Mobbing på skolen 7.trinn – treårige tall (Elevundersøkelsen)....8
Grunnskoleopplæring i samisk, finsk og kvensk....8
Barn som kommer som flyktninger 8
Gjennomføring i videregående opplæring 9
Bemanning i barnehage....9
Utdanningsnivå 10
Andelen barn i familier som mottar sosialhjelp 10
Andel barn i familier med vedvarende lavinntekt....11
Andel barn av eneforsørgere 11
Unge utenfor arbeid, utdanning og opplæring, etter innvandringsbakgrunn....11
Fornøyd med treffsteder (Ungdata2024) 12
Trygghet i nærmiljøet, ungdom (Ungdata2024)....12
Med i fritidsorganisasjon (Ungdata2024)....13
Skjermtid mer enn fire timer pr dag (Ungdata2024) 13
Ensomhet (Ungdata2024)....14
Regelbrudd, ungdom (Ungdata2024) 14
Psykiske plager, ungdom (Ungdata2024)....14
Fornøyd med helsa (Ungdata2024)....15
Høy tilfredshet med livet (Ungdata2024) 15
Søvnproblemer, ungdom (Ungdata2024) 15
Reseptfrie smertestillende legemidler, ungdom (Ungdata2024)....15
Alkohol, har vært beruset, ungdom (Ungdata 2024)....16
Overvekt og fedme (nettbasert sesjon)....16

Anmeldte lovbrudd 17
SAMINOR 17
Barn og unge med nedsatt funksjonsevne 17
Andel med fullførte helseundersøkelser og hjemmebesøk 18
Barnevern 18
Innvandrere 19
Mangfold, identitet og livsutfoldelse i Nordreisa 19
Kultur 20

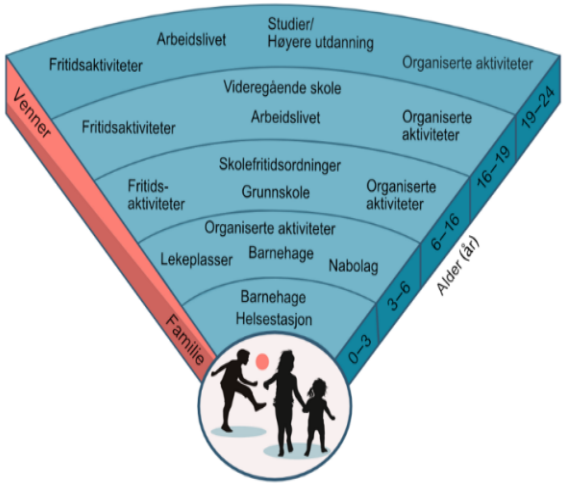
Innledning

Nordreisa kommune skal ferdigstille en plan for kommunens arbeid med å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler adferdsproblemer. Som en del av dette arbeidet utarbeides et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det er viktig med et grundig kunnskapsgrunnlag i arbeidet med forebyggende plan ettersom utfordringer knyttet til omsorgssvikt og adferdsvansker ofte er komplekse og sammensatte.

Kommunen skal fremme gode oppvekstsvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier, jf. barnevernsloven § 15-1 første ledd.

Sektor for oppvekst og kultur yter oppgaver innenfor følgende områder:

- Barnehagetjenester
- Grunnskoleopplæring for barn
- Opplæring for voksne, flyktningetjeneste
- Skolefritidsordning
- Familiesenteret med barnevernstjenester, skolehelsetjenesten og helsestasjon, koordinerende enhet for barn og unge, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- Kultur, kulturskole, kino, scene, bibliotek og arrangementer

Figur 1viser hvordan familie, nærmiljø og andre relasjoner er med på å forme barn og unges oppvekstsvilkår. (FHI, 2020)

En god oppvekst, og like muligheter til utdanning, delaktighet og deltagelse i samfunnet, er avhengig av at man ser helheten og sammenhengen i tjenesteområder rettet mot barn og unge. Med dette vil vi oppnå at alle barn og unge skal ha samme utgangspunkt for å lykkes i barne- og voksenlivet. Trivsel, mestring og ferdigheter – godt liv – tilhørighet. Erfaringer og opplevelser fra barndommen påvirker hver enkelt innbyggers muligheter, utdanningsforløp, livskvalitet og deltakelse i samfunnet. Planen skal være et helhetlig, strategisk verktøy for å sikre barn og unge en trygg og god oppvekst i kommunen

Kilde: FHI 2020/Kunnskapsgrunnlag oppvekstplan 2024

Formål

Kommunestyret skal vedta en plan for kommunens arbeid med å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer, jf. barnevernsloven § 15-1 annet ledd. Målet med planen er å bidra til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og av fordelingen av kommunens ressurser til dette arbeidet. Kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker | Bufdir

Innsatsområder i kommunedelplan for oppvekst

Innsatsområdene i kommundelplanen for oppvekst skal bidra til at alle barn og unge i Nordreisa får en god og trygg oppvekst. Disse skal også være innsatsområdene i forebyggende plan. Det kreves tverrfaglig og helhetlig tenkning og innsats for å lykkes med oppdraget. Planprogrammet har angitt tre hovedområder for å nå målsettingen: Familie, barnehage og skole, kultur og fritid.

Barnehage og skole som hovedområde. Hovedmålsettingen er at Nordreisa kommune har inkluderende barnehager og skoler med god opplæring

Familien som hovedområde. Hovedmålsettingen er at Nordreisa kommune har helsefremmende oppvekstsvilkår og trygge rammer for familier

Kultur og fritid som hovedområde. Hovedmålsettingen er at Nordreisa kommune gir barn og unge trygge og mangfoldige aktiviteter på fritiden i deres oppvekstmiljø

Kilde: Kunnskapsgrunnlag oppvekstplan 2024

Nasjonale, regionale og kommunale føringer:

Nasjonale føringer

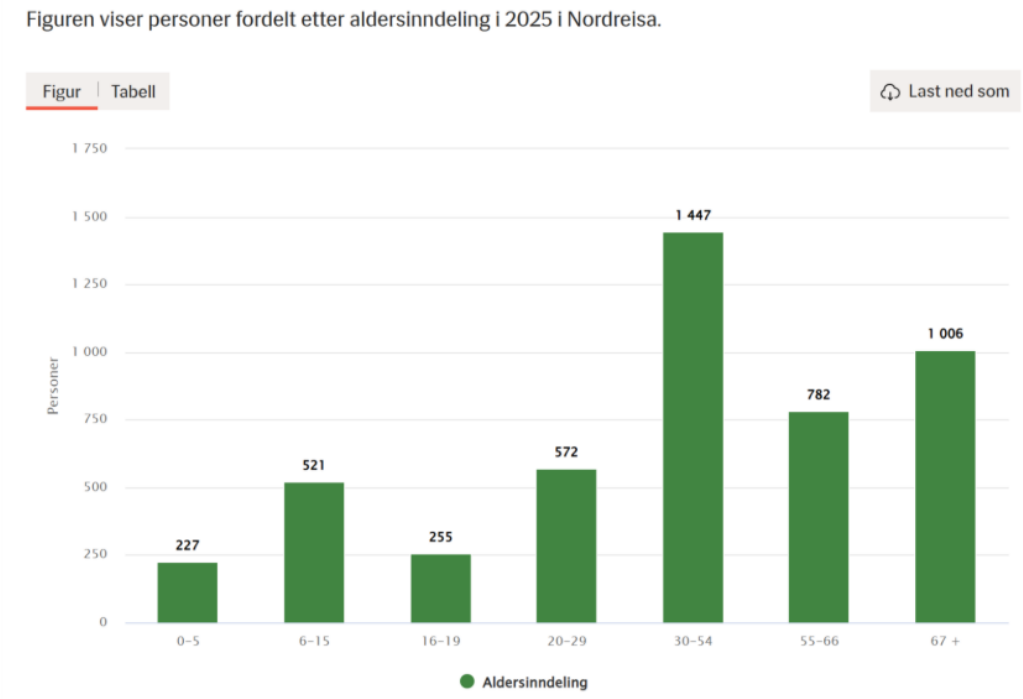

- Barnehageloven med forskrifter
- Rammeplan for barnehager
- Opplæringsloven med forskrifter
- Læreplaner -kunnskapsløftet 2020
- Lov om integrering
- Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i
- barnehage, skole og SFO (st.meld. 6 (2019-2020)
- FNs konvensjon for barnerettigheter
- FNs Bærekraftmål
- Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen,
- artikkel 8
- Den internasjonale konvensjonen om sivile og
- politiske rettigheter, artikkel 26 og 27

Kommunale føringer

- Kommuneplan, samfunnsdel
- Kommunedelplan for oppvekst
- Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

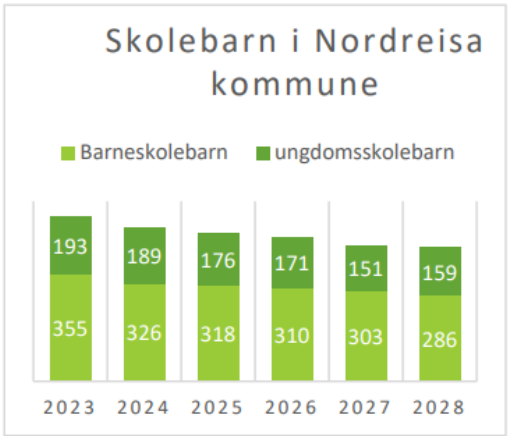
Befolkning

Kilde: Stattistikk.fhi.no

Skole og barnehage

Skoletilbudet i Nordreisa kommune består av tre offentlige og to private skoler. Det er tre private og fire kommunale barnehager. Det er et visst press på barnehagekapasiteten etter at barnehagene i 2023 ble gratis. Kommunen har i tillegg fått flere barn på flyktningmottaket og blant bosatte flyktninger.

Pr 15.12.25 vil det være omtrent 193 barn i barnehagene i Nordreisa. Det full barnehagedekning. Det tilbys åpen barnehage for barn i alderen 0-1 år sammen med foreldre. *Kilde: Visma barnehage*

SSB sine framskrivinger, lav nasjonal vekst, viser at barnetallet i Nordreisa vil fortsette å synke i årene framover.

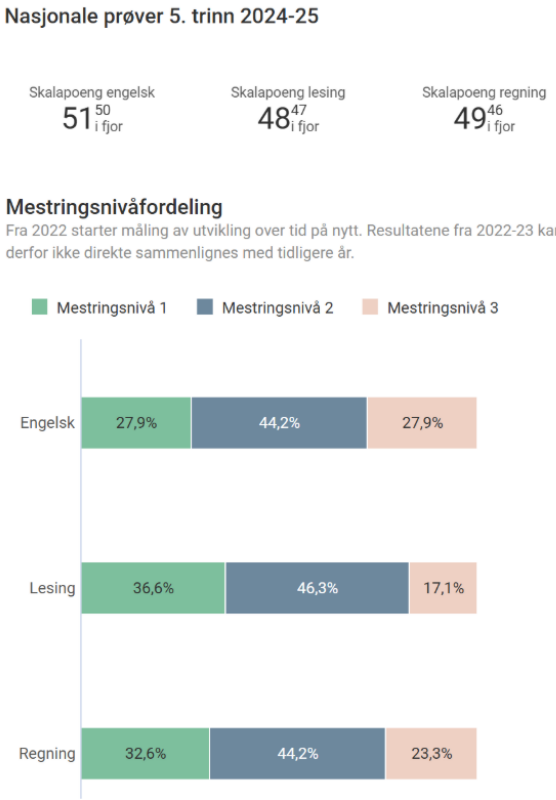
Nordreisa har i løpet av 2024 bosatt 54 flyktninger, hvorav 20 er barn.

Elevtall i Nordreisa:

	Antall elever i Nordreisa kommune					
Skole	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024-25
Elever i kommunal skole i Nordreisa	474	443	411	408	396	363
Moan skole	142	122	110	118	117	176*
Reisa montessoriskole(privat)	57	57	60	61	63	55
Rotsundelv skole	30	27	30	30	29	24
Storslett skole	288	281	260	260	250	163*
Straumfjordnes skole(privat)	82	83	81	82	88	88
TOTALT ANTALL ELEVER	613	583	552	551	547	506
Andel elever i kommunal skole (%)	77,30 %	75,90 %	74,40 %	74,04%	72,4%	71,7
Andel elever i private skoler	22,70 %	24,10 %	25,60 %	25,96%	27,6%	28,3

Kilde: GSI 2024

Lese- og regneferdigheter (Nasjonale prøver 2024)

Elevene i Nordreisaskolen har hatt fin framgang i lese- og regneferdigheter (Nasjonale prøver) de to siste årene. Nasjonale prøver i skoleåret 2024-25 for 5.trinn viser at Nordreisa ligger på landsgjennomsnittet i engelsk (51) og regning (49), samt like under landsgjennomsnittet i lesing (49). På 5.trinn er det fortsatt flere elever på laveste

mestringsnivå i engelsk, lesing og regning enn for landsgjennomsnittet (snitt for alle skoler i kommunen)

Kilde: Analysebrettet.udir.no

Individuelt tilrettelagt opplæring (tidl. spesialundervisning)

I Nordreisa kommune (alle skoler) mottar 12% av elevene individuelt tilrettelagt opplæring i skoleåret 2024-25. Landsgjennomsnittet ligger rundt 8%.

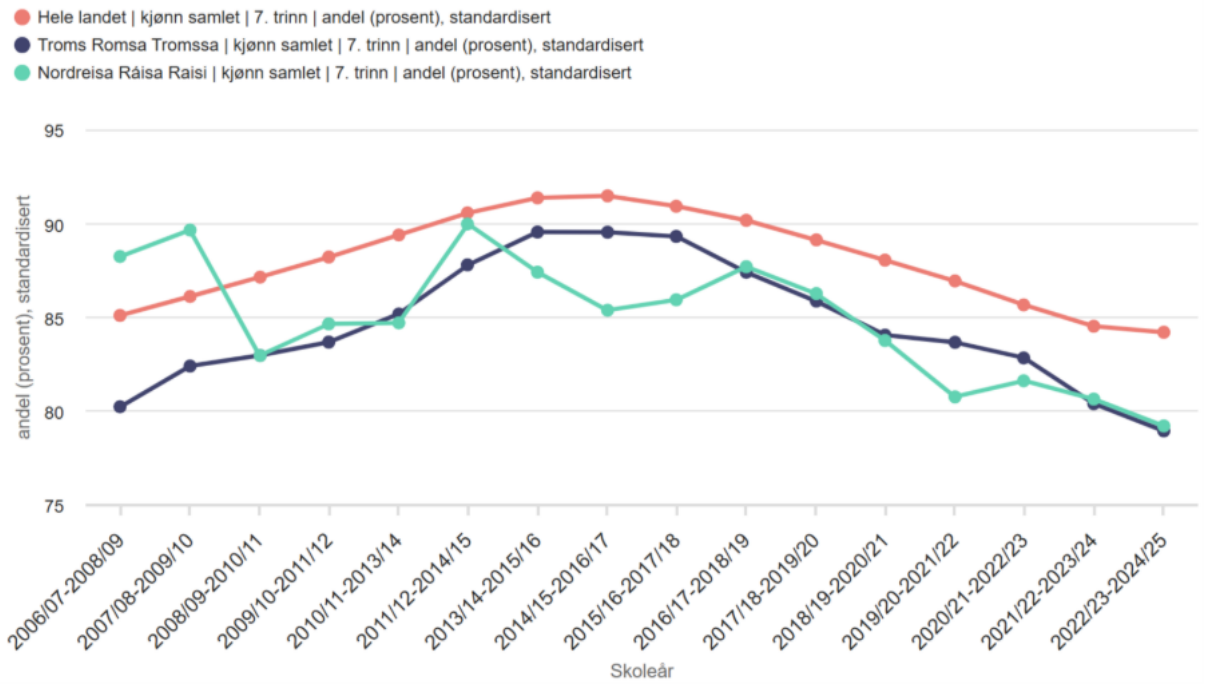
Endringer i opplæringsloven gjør at tallene for 2024-25 ikke direkte kan sammenlignes med tidligere år. Det tas likevel med i kunnskapsgrunnlaget. I skoleåret 2022-23 mottok 13,7% av elevene spesialundervisning. I 2023-24 mottok 11,6% av elevene spesialundervisning.

Kilde: Udir.no

Trivsel på skolen – treårsperiode (Elevundersøkelsen)

Andel elever som trives godt på skolen i prosent av alle som svarte på elevundersøkelsen. Kommunens tall omfatter elever som går på skole i kommunen. Statistikken viser 3 års glidende gjennomsnitt (dvs. gjennomsnitt for overlappende 3-årsperioder).

For barn og unge er skolen en svært viktig sosial arena. Trivsel på skolen er en av en rekke faktorer som påvirker elevenes motivasjon for å lære, og dermed deres evne til å mestre de utfordringene skolehverdagen gir. Trivsel kan på lengre sikt ha betydning for frafallet blant elever i den videregående skolen, hvor hull i kunnskapsgrunnlaget fra ungdomsskolen er en viktig medvirkende årsak til frafall. Videre kan skoletrivsel knyttes til livstilfredshet, spesielt for jenter. *Kilde: Statistikk.fhi.no*

Mobbing på skolen 7.trinn – treårige tall (Elevundersøkelsen)

Tabellen under viser andel elever i grunnskolen som har opplevd mobbing fra andre elever de siste månedene i prosent av alle elever som deltok i elevundersøkelsen. Tallene inkluderer de som har svart ”2 eller 3 ganger i måneden”, ”omtrent 1 gang i uken” eller ”flere ganger i uken” på spørsmålet ”Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?”

Sammenhengen mellom mobbing og helseplager understreker at det er viktig å forebygge mobbing i skolen. *Kilde: Statistikk.fhi.no*

Grunnskoleopplæring i samisk, finsk og kvensk

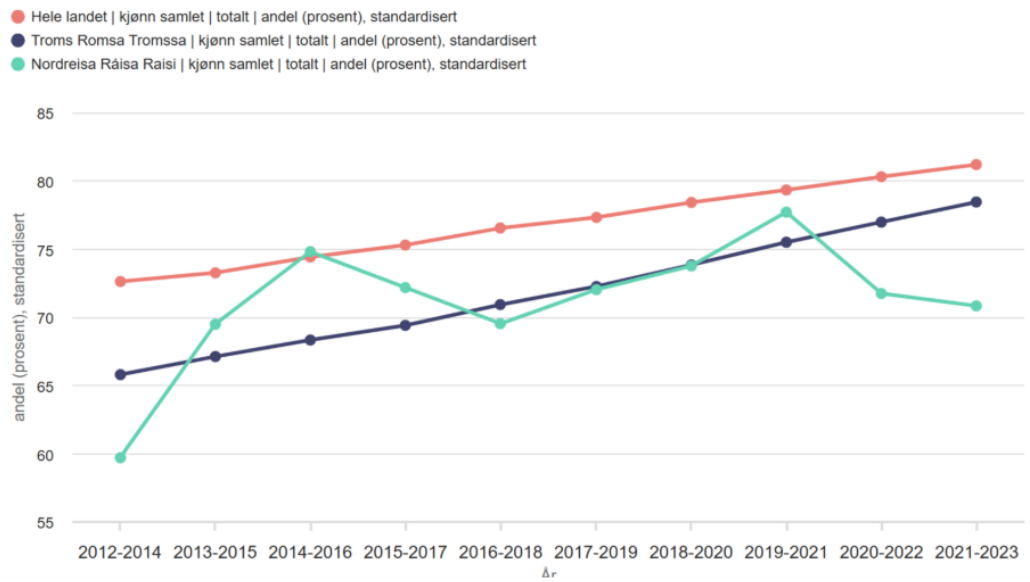
	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Nord-samisk som førstespråk	10	7	7	7
Nord-samisk som andrespråk	46	34	43	40
Kvensk som andrespråk	4	6	9	7
Finsk som andrespråk	10	10	11	6

Barn som kommer som flyktninger

Barn som kommer som bosatte flyktninger har rett til grunnskoleopplæring. Kommunen har satt av fem plasser i barnehage til barn fra mottaket, mens de bosatte flyktningene har reservert ti plasser. Pr 01.10.24 er det 55 elever som får forsterket opplæring i norsk. Det var 22 minoritetsspråklige barn i barnehagene i Nordreisa pr 1.12.2024.

Gjennomføring i videregående opplæring

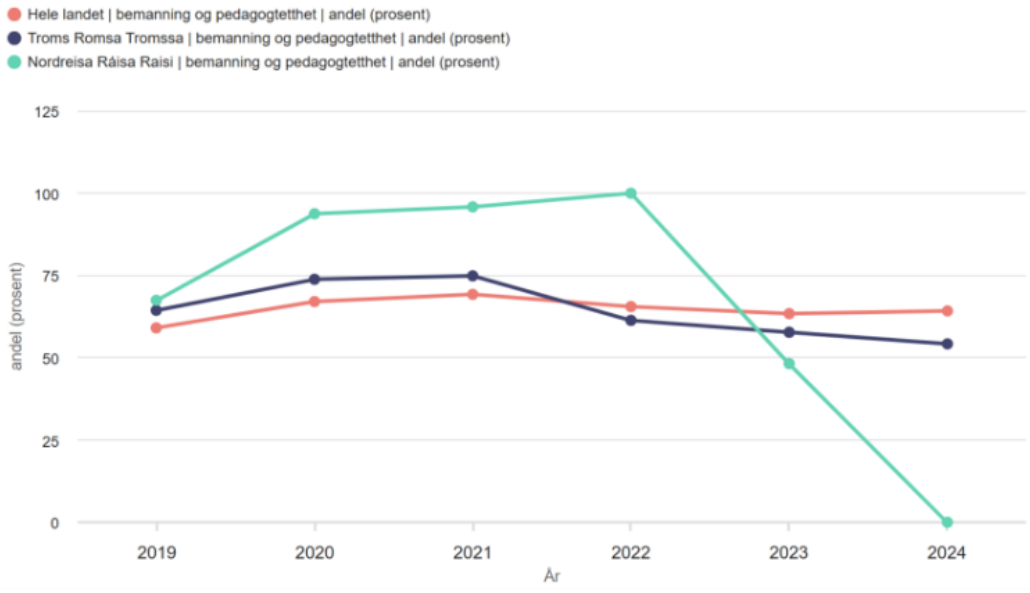
Gjennomføring i videregående opplæring totalt og etter foreldrenes høyeste fullførte utdanningsnivå. Gjennomføring inkluderer personer som startet på grunnkurs i videregående opplæring for første gang et gitt år og andelen som har fullført med studie- eller yrkeskompetanse i løpet av fem/seks år. Statistikken viser tre års gjennomsnitt (dvs. gjennomsnitt for overlappende 3-årsperioder.

Bemanning i barnehage

Andel barn som går i barnehager som oppfyller normene for bemanning og pedagogtetthet av alle barn som går i barnehager. Tallene omfatter både kommunale og private barnehager. Familiebarnehager og åpne barnehager er ikke tatt med i beregningen.

Statistikken vises for kommune- og fylkesinndeling per 1.1.2024.

Bemanningsnormen innebærer at det stilles krav om at barnehagen skal ha minst én ansatt per tre barn når barna er under tre år og minst én ansatt per seks barn når barna er over tre år (trådte i kraft 1. august 2019). Pedagognormen innebærer at det skal være minimum én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minimum én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Pedagogiske ledere må ha utdanning som barnehagelærer, eller annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk. Alle barnehager i Nordreisa mangler pedagoger i varierende stillingsstørrelser (fra 0,35-200 prosent stillinger) Alle barnehagene oppfyller pedagognormen med dispensasjon fra utdanningskravet. I Nordreisa er 31,7 prosent av de ansatte i barnehagene barnehagelærere og 33 prosent er fagarbeidere. Landsgjennomsnittet for andel ansatte som er barnehagelærere er 42,2 prosent og fagarbeidere er 22,7prosent. *Kilde: Statistikk.FHI.no*

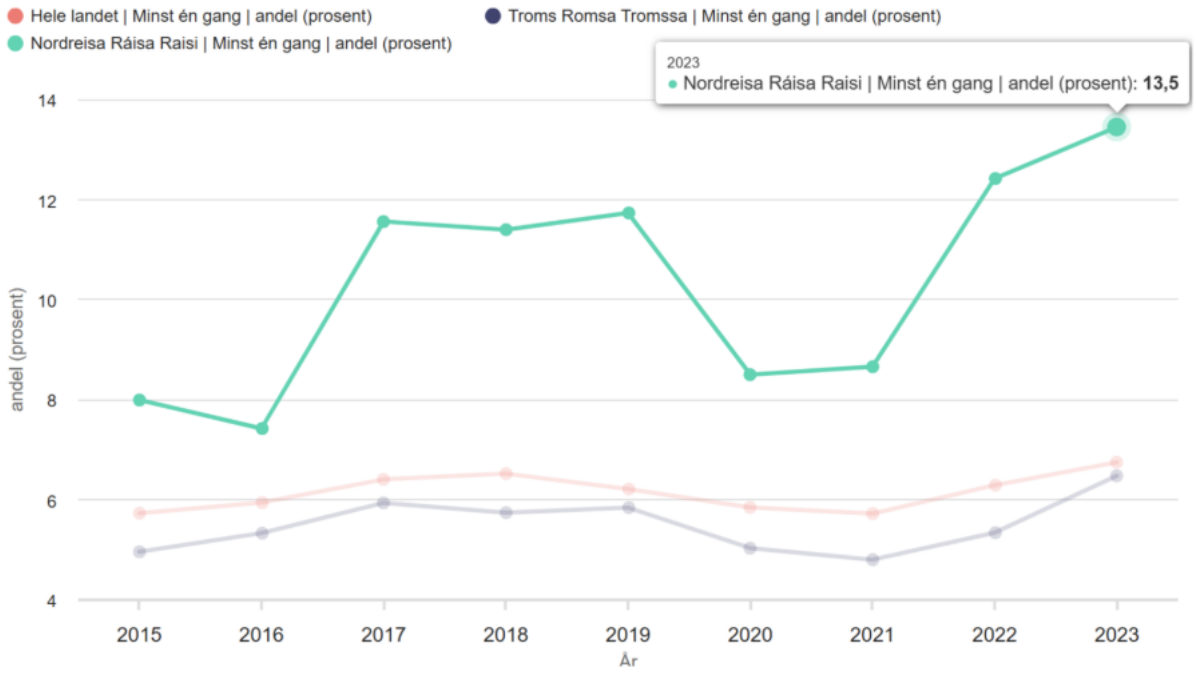
Utdanningsnivå

Det er veldokumenterte sammenhenger mellom utdanningsnivå, materielle levekår og helse. I Nordreisa har 76,9 prosent av befolkningen i alderen 30-39 år videregående eller høyere utdanning. Landsgjennomsnittet er 81,5 prosent.

Kilde: Statistikk.FHI.no

Andelen barn i familier som mottar sosialhjelp

Tabellen under viser andelen barn 0-17 år som bor i familier som mottar sosialhjelp, i prosent av alle barn 0-17 år, er høyere i Nordreisa (13,5%) enn landsgjennomsnittet (6,8%). (Tall fra 2023) Barn av sosialhjelpsmottakere antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk og sosialt. *Kilde: Statistikk.fhi.no*

Andel barn i familier med vedvarende lavinntekt

Personer som bor i husholdninger med inntekt under 50% eller 60 % av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, beregnet etter EU-skala, regnes som vedvarende lavinntekt. Dette beregnes ved å slå sammen husholdningens inntekt over tre år.

Andel barn i lavinntektsfamilier er lavere i Nordreisa (6,9%) enn for landsgjennomsnittet (10,3%). I 2023 bodde 25,3 % av innvandrere i Nordreisa i husholdninger med vedvarende lavinntekt mot 5,9 **%** av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. *Kilde: Imdi.no*

Inntekt og økonomi er grunnleggende påvirkningsfaktorer for helse, og forskning har vist at det er en sammenheng mellom inntektsnivå og helsetilstand. *Kilde: Statistikk.fhi.no*

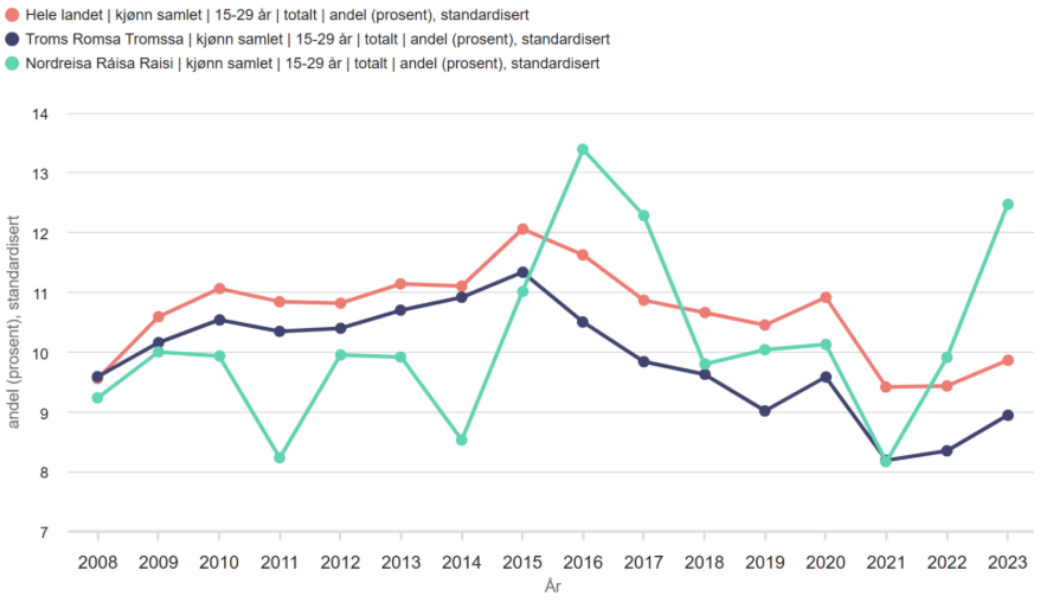
Andel barn av eneforsørgere

Andelen barn 0-17 år som det utbetales utvidet barnetrygd for, måles i prosent av alle barn (0-17 år) som mottar barnetrygd. Indikatoren viser hvor mange barn som har en mor eller far som er eneforsørger. Som eneforsørger regnes personer som mottar utvidet barnetrygd (barnetrygd for ett barn mer enn de faktisk har) etter lov om barnetrygd. Dette inkluderer også noen samboere. I Nordreisa gjelder dette 19% av barna, mens snitt for landet er 16%.

Unge utenfor arbeid, utdanning og opplæring, etter innvandringsbakgrunn

Andel personer som ikke er i arbeid, under utdanning eller i opplæring i prosent av befolkningen. NEET (Not in Education, Employment, or Training) er en forkortelse som ofte

brukes om personer som har falt utenfor. I denne statistikken er NEET avgrenset til bosatte i alderen 15-29 år som er verken sysselsatte, under utdanning eller deltakere på arbeidsmarkedstiltak. Blant dem som blir værende utenfor over lengre tid, er det klar overvekt av unge med helseutfordringer og uten videregående utdanning. Bildet under viser andelen i Nordreisa sammenlignet med Troms og resten av landet. *Kilde: Statistikk.fhi.no*

Fornøyd med treffsteder (Ungdata2024)

På spørsmålet «Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder lokaler for å treffe andre unge på fritida?» i Ungdataundersøkelsen, viser tabellen andelen ungdomsskoleelever som har svart «Svært bra» eller «Nokså bra», oppgitt i prosent av alle som besvarte spørsmålet.

			2020	2021	2022	2023	2024
Hele landet	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	50	46	55	56	54
Troms Romsa Tromssa	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	36	34	:	:	43
Nordreisa Ráisa Raisi	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	.	53	.	.	47

Måltall andel (prosent, standardisert)

Nordreisa kommune ligger under landsgjennomsnittet i andelen ungdom som er fornøyd med treffsteder. *Kilde: Statistikk.fhi.no*

Trygghet i nærmiljøet, ungdom (Ungdata2024)

Andelen ungdomsskoleelever som i Ungdataundersøkelsen svarer «Ja, svært trygt» eller «Ja, ganske trygt» på spørsmålet: «Når du er ute om kvelden, opplever du det som trygt å ferdes i nærområdet der du bor?», oppgis i prosent av alle som besvarte spørsmålet. Flere ungdommer i Nordreisa oppgir at de føler seg trygge i nærmiljøet sammenlignet med landsgjennomsnittet (kilde: statistikk.fhi.no).

			2020	2021	2022	2023	2024
Hele landet	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	85	85	84	84	84
Troms Romsa Tromssa	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	89	88	:	:	86
Nordreisa Ráisa Raisi	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	..	90	..	..	88

Måltall andel (prosent, standardisert)

Sist oppdatert 23.04.2025

Tegnforklaringer

. Manglende data
.. Ungdata-undersøkelsen er ikke gjennomført eller det mangler informasjon om kjønn/klassetrinn.
: Anonymisert eller skjult av andre årsaker. Gjelder også fylker som er skjult pga. lav dekningsgrad i fylket.

Med i fritidsorganisasjon (Ungdata2024)

Andelen ungdomsskoleelever som i Ungdataundersøkelsen har svart «Ja, jeg er med nå» på spørsmålet: «Er du, eller har du tidligere vært med i noen organisasjoner, klubber, lag eller foreninger – etter at du fylte 10 år?», oppgis i prosent av alle som besvarte spørsmålet. I Nordreisa er andelen 49 %, mot 59 % på landsbasis. Dette er en nedgang fra 2021, da andelen i Nordreisa var 59 %.

Organisasjoner, klubber, lag og foreninger er viktige arenaer for sosialt fellesskap og gir erfaringer og læringsmuligheter som skiller seg fra skolen og uformelle situasjoner. På sitt beste gir organisasjonene ungdom mulighet til å utvikle evner, lære å fungere i fellesskap, uttrykke egne meninger og jobbe målrettet. Deltakelse i fritidsorganisasjoner kan ha en positiv effekt på barns utvikling og psykiske helse. Det er imidlertid sosioøkonomiske forskjeller i deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter.

Kilde: Statistikk.fhi.no

Skjermtid mer enn fire timer pr dag (Ungdata2024)

Andelen ungdomsskoleelever som i Ungdataundersøkelsen svarer «4–6 timer» eller «Mer enn 6 timer» på spørsmålet om hvor mye tid de vanligvis bruker foran en skjerm (TV, PC, nettbrett, mobil) per dag utenom skoletid, oppgis i prosent av alle som besvarte spørsmålet. I Nordreisa oppgir halvparten (50 %) at de bruker 4 timer eller mer på skjerm, mot 43 % nasjonalt.

I barne- og ungdomsårene øker skjermtiden med alderen. Det er dokumentert sammenhenger mellom stillesitting og blant annet kroppsvekt, motoriske ferdigheter, kognitiv utvikling og risikofaktorer for hjerte- og karsykdommer hos barn og unge.

Kilde: Statistikk.fhi.no

Ensomhet (Ungdata2024)

Andel ungdomsskoleelever som svarer «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» på spørsmålet: Har du vært plaget av noe av dette i løpet av sist uke: «Følt deg ensom?», i prosent av alle som har svart på dette spørsmålet i ungdataundersøkelsen. Nordreisa kommune ligger like over landsgjennomsnittet. Det er færre ungdommer i Nordreisa som oppgir ensomhet i 2024 enn i 2021.

Ensomhet er det motsatte av god sosial støtte. Manglende sosial støtte øker faren for både fysiske og psykiske plager og lidelser.

Kilde: Statistikk.fhi.no

Regelbrudd, ungdom (Ungdata2024)

Andel ungdomsskoleelever som i ungdataundersøkelsen har oppgitt minst ett tilfelle av 3 eller flere av ulike typer regelbrudd. 14 prosent av ungdommene i Nordreisa oppgir dette i 2024. Dette er høyere enn landsgjennomsnittet (10%) og en økning fra 2021(5%) *Kilde: Statistikk.fhi.no*

			2020	2021	2022	2023	2024
Hele landet	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	9	9	9	9	10
Troms Romsa Tromssa	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	10	10	:	:	12
Nordreisa Ráisa Raisi	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	..	5	..	..	14

Måltall andel (prosent, standardisert)

Sist oppdatert 23.04.2025

Tegnforklaringer

. Manglende data
.. Ungdata-undersøkelsen er ikke gjennomført eller det mangler informasjon om kjønn/klassetrinn.
: Anonymisert eller skjult av andre årsaker. Gjelder også fylker som er skjult pga. lav dekningsgrad i fylket.

Psykiske plager, ungdom (Ungdata2024)

Litt færre ungdommer oppgir at de har psykiske plager i Nordreisa (13%) enn landsgjennomsnittet (15%). Indikatoren er målt gjennom spørsmål i ungdataundersøkelsen om man siste uka har vært plaget av noe av det følgende: «Følt at alt er et slit», «Hatt søvnproblemer», «Følt deg ulykkelig, trist eller deprimert», «Følt håpløshet med tanke på framtida», «Følt deg stiv eller anspent» og «Bekymret deg for mye om ting».

Generelt er depresjon og angst de vanligste plagene blant ungdom. Jenter er mer plaget og oppsøker oftere hjelp enn gutter. Konfliktfylte forhold i hjemmet og liten grad av sosial støtte, øker risikoen for slike lidelser. Flere undersøkelser viser også en klar sammenheng mellom mobbing og dårlig psykisk helse.

Kilde: Statistikk.fhi.no

Fornøyd med helsa (Ungdata2024)

Andel ungdomsskoleelever som svarte "svært fornøyd", "litt fornøyd" på spørsmålet: "Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med helsa di?" i prosent av alle som svarte på dette spørsmålet i ungdataundersøkelsen. Ungdom i Nordreisa (63%) er litt mindre fornøyd med helsa enn landsgjennomsnittet (66).

Egenvurdert helse er en viktig indikator for sykelighet og bruk av helsetjenester

Kilde: Statistikk.fhi.no

Høy tilfredshet med livet (Ungdata2024)

Andel ungdomsskoleelever som oppgir i ungdataundersøkelsen at de er har høy tilfredshet med livet er litt lavere for Nordreisa (47%) enn for landsgjennomsnittet (50%)

God livskvalitet er en verdi i seg selv og fremmer helse, sunne levevaner og styrker motstandskraften i møte med belastninger.

Målet på livskvalitet i denne indikatoren er hentet fra Ungdata. Her er ungdom bedt om å svare på hvor tilfreds de er med livet sitt for tiden, på en skala fra 0-10. Det å plassere seg selv på en slik tallrekke er den mest brukte metoden for å måle livskvalitet, og brukes over hele verden.

Kilde: Statistikk.fhi.no

Søvnproblemer, ungdom (Ungdata2024)

Andel ungdomsskoleelever som i ungdataundersøkelsen svarer "ganske mye plaget" og "veldig mye plaget" på spørsmålet om man siste uke har «hatt søvnproblemer», i prosent av alle som har svart på dette spørsmålet. Det er mange, men litt færre som oppgir søvnproblemer i Nordreisa (28%) enn for landsgjennomsnittet (30%)

Hos barn henger kort søvnlengde og nattlige oppvåkninger sammen med høyere nivå av emosjonelle vansker, atferdsmessige problemer og høyere risiko for å utvikle symptomer på psykiske problemer sammenlignet med barn som sover godt, selv etter å ha tatt høyde for andre årsaksforklaringer.

Kilde: Statistikk.fhi.no

Reseptfrie smertestillende legemidler, ungdom (Ungdata2024)

Andelen ungdomsskoleelever som i Ungdataundersøkelsen svarer «Minst ukentlig», «Flere ganger i uka» eller «Daglig» på spørsmålet: «Hvor ofte har du brukt reseptfrie medikamenter (Paracet, Ibux og lignende) i løpet av siste måned?», oppgis i prosent av alle som besvarte spørsmålet. I Nordreisa oppgir 26 % at de bruker reseptfrie smertestillende, mot 20 % på landsbasis.

Kilde: Statistikk.fhi.no

Alkohol, har vært beruset, ungdom (Ungdata 2024)

Andel ungdomsskoleelever som svarer «1 gang», «2-5 ganger», «6-10 ganger» eller «11 ganger eller mer» på spørsmålet om de det siste året (de siste 12 månedene) har «drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset» i prosent av alle som svarte på dette spørsmålet i ungdataundersøkelsen. Andelen som oppgir dette i Nordreisa er omtrent på landsgjennomsnittet, men har økt siden ungdataundersøkelsen i 2021.

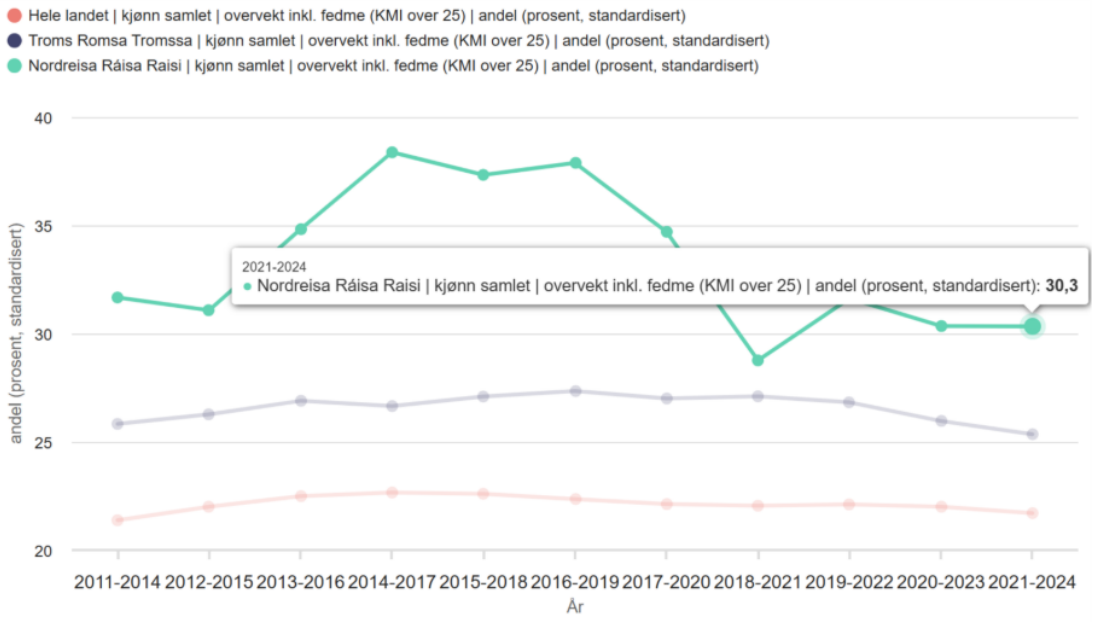
			2020	2021	2022	2023	2024
Hele landet	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	13	13	13	13	14
Troms Romsa Tromssa	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	14	16	:	:	16
Nordreisa Ráisa Raisi	kjønn samlet	andel (prosent, standardisert)	..	10	..	..	15

Kilde: Statistikk.fhi.no

Overvekt og fedme (nettbasert sesjon)

Andel gutter og jenter med overvekt i prosent av alle som oppga høyde og vekt i den nettbaserte sesjon 1 (Vernepliktsverket) Statistikken viser 4 års gjennomsnitt.

Overvekt og fedme gir økt risiko for type 2-diabetes, hjerte- og karsykdommer, høyt blodtrykk, slitasjegikt i knær og hofter og enkelte kreftsykdommer som tykktarmskreft. Overvekt og fedme kan også ha alvorlige psykiske helsekonsekvenser. *Kilde: Statistikk.fhi.no*

Anmeldte lovbrudd

Antall anmeldte lovbrudd tyder på at det er utfordringer med rusmiddelbruk og vold i Nordreisa, jfr. tabell 4. (Disse tallene gjelder hele befolkningen). Vi ser at vi ligger over kommuner med sammenlignbart folketall, og også over landsgjennomsnittet. Troms fylke ligger imidlertid på samme nivå som Nordreisa for vold, men under på rusmiddel. Det er en liten prosentandel av barna som oppgir vold i heimen.

Nordreisa	¬ Vold og mishandling	7,4
	¬ Rusmiddellovbrudd	9,7
Hele landet	¬ Vold og mishandling	6,9
	¬ Rusmiddellovbrudd	5,5
Kommuner med 2000-4999 innbyggere	¬ Vold og mishandling	4,7
	¬ Rusmiddellovbrudd	3,5
Kommuner med 5000-9999 innbyggere	¬ Vold og mishandling	5,5
	¬ Rusmiddellovbrudd	4,1
Troms og Finnmark	¬ Vold og mishandling	7,9
	¬ Rusmiddellovbrudd	6,5

Tabell 4 Lovbrudd anmeldt per 1 000 innbyggere (årlig gjennomsnitt), sammenliknet med landet, fylket og kommuner vi er jevnstore med(SSB, 2023)

SAMINOR – Helse- og levekårsundersøkelsen i områder med samisk og norsk bosetting har gjort flere undersøkelser som viser utfordringer knyttet til samers helse. Studien viser at samiske kvinner er mer utsatt for partnervold enn ikke-samiske kvinner. Partnervold ser ut til å være dobbelt så vanlig blant kvinner som har vært utsatt for vold i barndommen (én av fem) enn blant kvinner som ikke har opplevd det (én av ti). Det samme mønsteret ble funnet blant menn.

Konsekvensene av partnervold kan være store. Studien viser en klar sammenheng mellom partnervold og dårligere psykisk helse, uansett etnisitet og kjønn. (Aarskog, 2021)

Barn og unge med nedsatt funksjonsevne

Norge har tilsluttet seg FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Konvensjonen skal ivareta menneskerettighetene til personer med funksjonsnedsettelse. Dette inkluderer personer med en fysisk funksjonsnedsettelse, og også de med psykisk eller kognitiv funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom. Konvensjonen ønsker at vi går fra en medisinsk til en relasjonell forståelse av funksjonsnedsettelse. Altså en forståelse av at funksjonshemming oppstår i møte med samfunnets strukturer og holdninger – og det skaper barrierene, og det er disse som må jobbes med for å oppnå likestilling og inkludering. (Bufdir, 2021). Vi har ikke konkrete tall for hvor mange det gjelder, under er en tabell Bufdir har laget for nasjonale estimat. (Bufdir, 2015). Vi ser at her er et lavere tall for lærevansker enn det som våre tall for spesialundervisning tyder på. Utfordringen i kommunal planlegging er å sikre at vi gjør det som er mulig for å gi disse barna like rettigheter, både i oppveksten og som voksne.

FN-konvensjonen om retter til mennesker med nedsatt funksjonsevne

CRPD artikkel 3 slår fast åtte prinsipper som konvensjonen bygger på og gir uttrykk for. De ulike rettighetene og pliktene i konvensjonen skal tolkes i lys av disse prinsippene.

Prinsippene er:

1. Selvbestemmelse
2. Ikke-diskriminering
3. Deltakelse og inkludering
4. Respekt for forskjeller
5. Like muligheter
6. Tilgjengelighet
7. Likestilling mellom menn og kvinner
8. Respekt for utviklingsmulighetene og identiteten til barn

Familier som har barn med alvorlige funksjonsnedsettelser, opplever ofte utfordringer i møte med kommunene og i koordinering mellom kommunale tjenester og spesialisthelsetjenester. (Forskningsrådet, 2021).

Familier har nå krav på barnekoordinator dersom de har barn under 18 år med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og barnet vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester.

Andel med fullførte helseundersøkelser og hjemmebesøk

Nasjonalt får 92,32 prosent av barna helseundersøkelse innen utgangen av første skoleår. I Nordreisa fikk 75,61 barn helseundersøkelse innen utgangen av 1.trinn. I fjor fikk 96,67 prosent av de nyfødte hjemmebesøk innen 14 dager. Av nyfødte i Norge fikk 92 prosent hjemmebesøk.

Barnevern

Barnevernsreformen fra 2022 og den nye barnevernloven som trådte i kraft i 2023 har krav om mer forebygging og bedre tverrfaglig og tidlig innsats for utsatte barn og unge i kommunen.

Tilstandsrapport for barnevern i Nordreisa 2024 viser at:

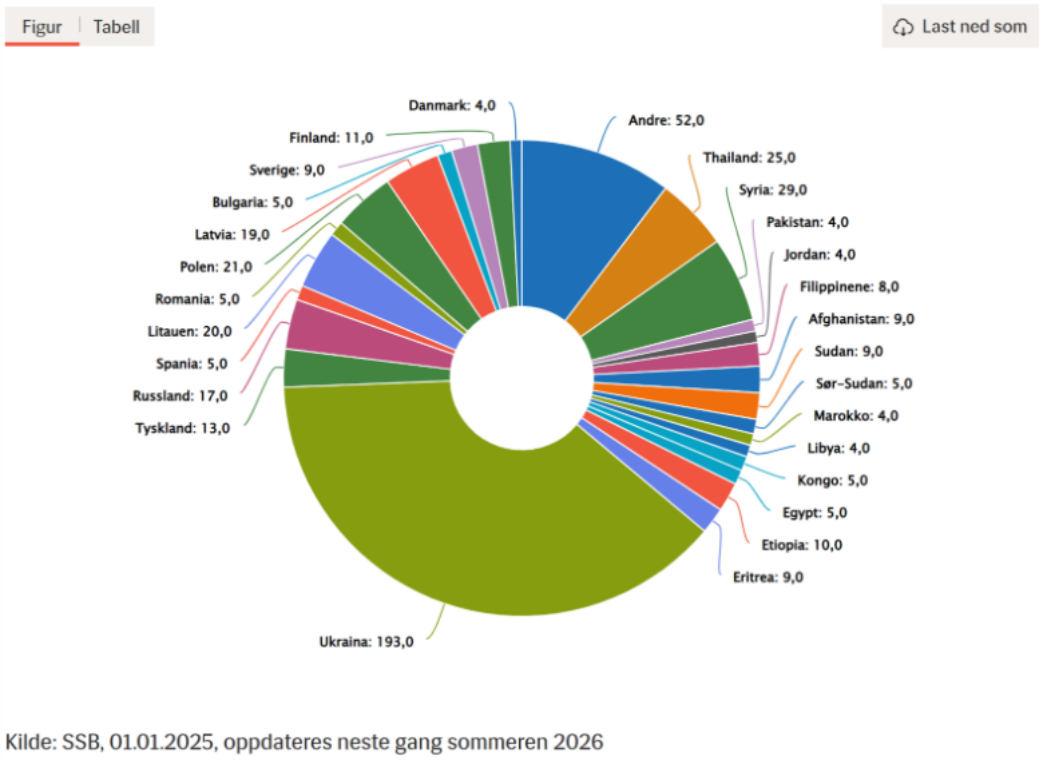
- Nordreisa kommune ligger litt over landsgjennomsnittet i andel barn i barnevernstiltak i forhold til innbyggere i aldersgruppen.
- I Nordreisa kommune det det registrert 41 barn med bekymringsmeldinger i 2024. Dette er samme antall som i 2023. Det har vært en jevn nedgang i andel bekymringsmeldinger siden 2017.
- I Nordreisa kommune var det 4,4% med undersøkelser med undersøkelser i forhold til antall innbyggere i aldersgruppen 0-17 år, noe som er omtrent på nasjonalt nivå (4%)
- Det litt flere barn i hjelpetiltak i Nordreisa enn snitt for landet.
- Det er fortsatt flere barn som får hjelpetiltak utenfor hjemmet. I 2024 fikk 40% av barna i hjelpetiltak fra barnevernet i Nordreisa hjelp i hjemmet. Den resterende andelen mottar tiltak i form av flytting til fosterhjem, institusjon eller bolig med oppfølging.
- Nordreisa kommune ligger over landet og Kostragruppe 05 i netto driftsutgifter pr innbygger til barnevern. Nettoutgiftene er høyere i 2024 enn de to foregående årene

Kilde: Tilstandsrapport for barnevern for Nordreisa 2024

Innvandrere

Ved inngangen av 2025 var det bosatt 504 innvandrere i Nordreisa. Flyktninger og deres familiemedlemmer utgjorde 58,4 prosent av innvandrere i Nordreisa i 2024.

Figuren viser personer fordelt etter landbakgrunn i 2025 i Nordreisa.

Kilde: SSB, 01.01.2025, oppdateres neste gang sommeren 2026

Mangfold, identitet og livsutfoldelse i Nordreisa

Denne identiteten oppleves i dag mer positiv enn tidligere, blant annet som følge av endrede holdninger i samfunnet, institusjonsbygging og språkopplæring. Forsoningskommisjonens arbeid har dokumentert og synliggjort skader og tap som følge av fornorskningspolitikken. Saminor-undersøkelsen viser forskjeller i helsetilstand, og det er også ulikheter i inntekt og levekår mellom tradisjonelt samiske kommuner og andre kommuner.

Temaet «samisk barneoppdragelse» er blant annet drøftet i BUFDIRs artikkel Samer og barneoppdragelse (2023). Her fremheves betydningen av slekt utover kjernefamilien, samt at barn ofte får stor grad av frihet og mulighet til å prøve seg.

Religion har fortsatt en viktig plass i Nordreisa. Læstadianismen har lange tradisjoner i Nord-Troms og på Nordkalotten, noe som gjenspeiles i oppslutningen om blant annet den private barnehagen på Kirkebakken og skolen på Straumfjordnes. Ungdataundersøkelsen viser at om lag 16 % av elever på 5.–7. trinn deltar i religiøse aktiviteter minst én gang i uken.

Friluftsliv har sterke tradisjoner i Nordreisa, med røtter i tidligere tiders tjærebrenning, snarefangst, fiske i elv og hav m.m. Kommunen har rundt 900 registrerte snøscootere, de fleste privateide, og et hundretalls elvebåter (SSB). Dette viser en livsstil som er viktig for

mange familier, og som ofte samler flere generasjoner. Også tilflyttere trekkes til området på grunn av de omfattende og lett tilgjengelige mulighetene for friluftsliv.

Nordreisa er vertskap for både Nordnorsk skilinje og Kvääniteatteri, og kommunen samarbeider med begge om drift. Lokal tilstedeværelse styrkes gjennom rekruttering, og både teater og skilinje er en berikelse for ungdom og lokalsamfunnet.

Kilde: Kunnskapsgrunnlag oppvekstplan 2024

Kultur

Bibliotek:

19,44 prosent av den voksne befolkningen i Norge er aktive lånere på biblioteket. I Nordreisa er 8,46 prosent av den voksne befolkningen registrert som aktive lånere *Kilde: Kommunebarometeret 2024*

Vi har relativt stor bruk av biblioteket blant barn og unge. Andre undersøkelser viser at biblioteket brukes mye av innvandrere, særlig barn og unge. *Kilde: Kunnskapsgrunnlag oppvekstplan 2024*

Skolebibliotek

Skolebibliotek er hjemlet i gjeldende opplæringslov, alle skoler skal ha tilgang til skolebibliotek (§9.2 og med tilhørende forskrift §21-1). I ny opplæringslov er krav om skolebibliotek videreført, «elevane skal ha tilgang til skolebibliotek» (§15.5) Nordreisa bibliotek bruker i ca ett årsverk av totalt 2 årsverk på barn og unge. Alle skoler og barnehager får jevnlig besøk av ‘’Bibliotek og kulturbussen i Nord-Troms’’ (2-3 ganger pr mnd). I tillegg tar hovedbiblioteket regelmessig imot skoleklasser og noen barnehager.

Nordreisa kommune ligger helt i Norgestoppen når det gjelder utlån til barn. I 2022 lånte hvert barn i snitt 15,22 bøker, landsgjennomsnittet var 7,31. Utlånet til barn i Nordreisa har ligget høyt over år, men det samsvarer ikke helt med resultatene på nasjonale prøver der Nordreisa kommune har lavere gjennomsnittlig skalapoeng i lesing sammenlignet med fylket og nasjonalt.

Alle barnehager i Nordreisa har tilbud om bokbuss, men tjenesten tas ulikt i bruk. Et mindretall av barnehagene bruker hovedbiblioteket jevnlig. I perioden 2018-2023 har utlånet til barnehager fra bokbussen gått ned med 50%, utlånet fra hovedbiblioteket med 45%. *Kilde: Kunnskapsgrunnlag oppvekstplan 2024*

Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge:

Justert for lønns- og prisvekst brukte kommuner i snitt 1,745,51 kroner per innbygger av egne penger på idrett og idrettsanlegg i fjor. Netto driftsutgifter til idrett og anlegg i Nordreisa er 595,20 kroner per innbygger. *Kilde: Kommunebarometeret 2024*

Kulturskole:

Nasjonalt går 21,7 % av barn mellom 6 og 15 år på kulturskole. I kommunene der tilbudet er mest populært, er andelen over sju ganger høyere enn i kommunene med færrest elever. I Nordreisa går 16,3 % av barna på musikk- og kulturskole, ifølge tallene.
Kilde: Kommunebarometeret 2024

Hvordan styrke kulturaktivitet og frivillighet? (Helsedirektoratet, 2021)

1. Sørge for gode levekår for barnefamilier Samfunnsforhold og levekår påvirker ofte barn og unges psykiske helse og livskvalitet indirekte gjennom virkningene de har på foreldrenes liv. Bedring av levekårene til foreldre, 20 ved å sørge for tilgang til arbeid, god og stabil bosituasjon og forutsigbar familieøkonomi, vil derfor kunne virke positivt på barnas psykiske helse og livskvalitet.

2. Stimulere til – og bryte ned barrierer for – deltakelse i fritidsaktiviteter For å øke deltakelsen kan kommunen kartlegge økonomiske, fysiske, transportmessige, kulturelle, språklige eller sosiale barrierer for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter

3. Tilrettelegge for et godt nærmiljø med sosiale møteplasser Det er viktig at kommunen tilrettelegger for et nærmiljø med trygge, sosiale møteplasser og aktiviteter for barn og unge i ulike aldre

4. Fremme en sunn livsstil for barn og unge Kommunen bør legge til rette for at barn og unge kan være fysisk aktive og ha en sunn livsstil for å fremme deltakelse og opplevelse av tilhørighet. *Kilde: Kunnskapsgrunnlag for oppvekstplan 2024*

Eksterne lenker:

- Etnisitet og diskriminering
- Oppvekst- og folkehelseprofil for Nordreisa
- SAMINOR - undersøkelsen
- Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter
- Pilotprosjekt kulturskole Om-prosjektet.pdf
- Sånn får vi god skole, mener skoleforskeren
- Kommunene er ikke godt nok skolert i rettighetene til barn med funksjonsnedsettelser
- Nordreisa bygdebok
- Kommunen bør sikre gode rammebetingelser for barn og unges deltakelse og tilhørighet - Helsedirektoratet
- Alle endringer i de regionale inndelingene – SSB
- Hva er inntekten der du bor? – SSB
- Kommunehelsa
- Hjemmeside - Ungdata
- Opptrappingsplan for psykisk helse (2023–2033) - Helsedirektoratet
- Psykisk helsearbeid barn og unge - Helsedirektoratet
- Forebygge og fremme barn og unges psykiske helse | udir.no
- Kommunedelplan oppvekst 2024-2034

Kilder:

- Kunnskapsgrunnlag oppvekstplan 2024-2034
- Kommunebarometeret
- FHI Statistikk
- 08487: Anmeldte lovbrudd, etter utvalgte lovbruddsgrupper og gjerningssted (K). Årlig gjennomsnitt. Antall og per 1 000 innbyggere 2007-2008 - 2023-2024. Statistikkbanken
- Tall og statistikk over innvandring og integrering | IMDi
- Samiske kvinner mer utsatt for partnervold | UiT
- Veiledning til FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) | Bufdir
- Statistikk | udir.no
- Tilstandsrapport barnevern Nordreisa 2024
- GSI - Grunnskolens Informasjonssystem
- Visma barnehage
- Analysebrettet - Analysebrett for statistikk